

כמו בשאר איסורים כדאמרין בירושלמי. כרותח והיינו כרותח דצלי וכתב בא"ז דהוא מתיר בסמ"ק בשם ר"ת ור' קלונימוס להכחישו אפילו אם נאמן עליו כבי תרי והכי נהגינן ונראה דכל עושי יין ועוסקין אם היה יחידי לשם נקרא שפיר שומר דכל יין צריך שימור:

יד דין מלוח ברותח:

א פרק ג"ה אמר שמואל מליח הרי הוא

זר זהב

דע"ג. והנה במרדכי מביא זה בשם הר"י מווינא ות"ל כי עתה זכינו לט' אר"ז והוא בהל' אבילות סי' תכ"ח שכי' להדיא שהראב"י למד דינו מסיפא דהתוס' וכי' בסוף חיל' ואני יצחק ב"ר משה המחבר מוסיף דוודאי הל' כרבי כדמוכח סוגיא דיבמות עכ"ל והיינו כמ"ש מקום מדאמר ברישא שלא נתכוון אלא להשביח מקחו משמע אבל בלא האי טעמא נאמן מוכח מדבריו דאפי' אם אינו מילתא דע"ל רק במסל"ת נאמן ואפשר דלפי דבריו לא בעינן גם מסל"ת רק אפי' היכא שכיוון הא"י להעיד רק שאין לו שום פני' ברבר נאמן להחמיר וכדמשמע כן גם במרדכי בדי' מהר"ם שלמד כן בכונת הר"י מווינא ובאמת בתוספתא שם א"א לאוקמי דמירי במסל"ת דבירוש' דמאי פ"ו הל' ז' מיתני לה ברייתא זו וז"כ ואמר שם ר' יודן בעי ה"י צוות לפי חומו, ע"ש בירוש', אלמא הברייתא גופא לא מירי במסל"ת, וע"י ברא"ש פ"ק דקידושין סי' ס"ב שהביא ג"כ התוס' כגיר' שלפנינו, וע"י בירוד סוסי' רצ"ד שמוכח ג"כ שטעם התוס' בסיפא דנאמן להחמיר הוא משום שאמר מאיש פלוני לקחתי והוי מדע"ל ומצאתי בזה אריכות דברים בביאור הגר"א בא"ע סי' י"ז סעיף ל"ז וע"י באר"ז הל' י"ט סי' ש"ל שבביא ג"כ תוספתא זו לענין ביצים שא"י מסל"ת אומר שנולדו מאתמול שמוחו לכתחילה וכי' שם ח"ל וסיפא דזהוהי הכי מיתניא בתו' אבל אם אמר מאיש פלוני לקחתי וכי' נאמן להחמיר ד"ר רשב"ג אומר אין נאמן וכי' מיהו היכא דחלינן שמתכוון להשביח מקחו לכר"ע אין נאמן עכ"ל וע"י באר"ה לקמן בשער כ"ב סוף ד"ג מ"ש דברכר שאינו נהנה בו וודאי נאמן דובריו סתומים קצת אם כוונתו דאפי' היכא שמתכוון להעיד ויותר נראה שכונתו כמ"ש שם ברין ד' לגבי ביצים שהוא משום מסל"ת: וענין מסל"ת ע"י בגיטין ד"ט מקרי לבי' כותים במסל"ת, ע"ש, מוכח להדיא דאפי' אם יודע שצריך לו לאיזה דבר שיש ג"מ מ"מ כיון שאינו יודע הצורך הוי מסל"ת כמ"ש בש"ך סי' ט"ט ס"ק מ"ג: עוד ראיתי לדבר מעט במ"ש ביר"ד סי' ט"ז סעיף י"א דאי מהימן לי' הא"י אסור והוא מר' הרשב"א וכ"כ הפוס' בכ"מ דאי מהימן לי' אסור ולפלא בעיני שלא ביארו רבותינו האחרונים כלום דהא מקור הדין הוא מקידושין דס"ו ושם אמר רבא דבעינן דמהימן לי' כבי תרי, ע"ש, וא"כ קשה הציור ודבר רחוק הוא לכאורה וע"י כהגהת רמ"א בא"ע סי' קט"ו סעיף ד' שהביא בשם מהר"ק שו"י פ"ב ולא נקרא מהימן אלא אם מאמין לו ג"כ בשאר דברים אבל אם אינו מאמין רק בדבר זה משום דבלא"ה נחשדת לו לא נאסרה אך ביר"ד סתם הדברים כד' הרשב"א שהביא בשו"ע ומשמע דרק לענין להוציא אשה מבעלה הביא ד' מהר"ק שלא לאסרה אבל בשאר מילי מסכים גם הרמ"א לדי' המחבר אך מ"מ גם לדי' המחבר שם בא"ע בעינן ג"כ שיהיה לו הוכחות ואומדנות שהדבר אמת אבל לא כפשוטו במהימן לו אך באמת הביא שם בפ"ת תשו' הרשב"א בסי' קי"ח שכי' דאפי' בא"י בין מסל"ת בין מתכוון להעיד אי מהימן לי' חיובי להוציא וכן ראיתי בחי' הרישב"א שעל הרי"ף נדרים בסוף המס' בסוגיא דאומרת טמאה אני לך וכי' שביאר כן בפ"ב דקידושין ול"ו לזאת דבריו בקידושין, וע"ש בדי' המגיה בנימוקי יוסף, אבל התוס' בקידושין דסי' ע"ב כתבו וז"ל ומה שאמרנו דבר שאינו בידו כי אינו שותק לא מהימן היינו גברא דלא מהימן כבי תרי אבל אי מהימן לי' כבי תרי נאמן כדאמר בסמוך גבי דבר שבכערה כ"ש דנאמן במליחה אחריתי וכי' ע"ש עוד דמוכח להדיא מדבריהם דבין באשה ובין בשאר איסורים בעינן דוקא דמהימן לי' גברא כבי תרי וכ"כ בגיטין דני"ד ע"ב לענין יין ומדייק לשונם גברא דמהימן לי' כבי תרי משמע שהגברא הוא מהימן גופא:

וכתב בסמ"ק ואפי' אם קרום (הגה"ה) מפסיק ביניהם אינו קרוי הפסק ואסור והיינו שאין קרוי הפסק כלל ואפילו להיות סגי או בקליפה או בנטילת מקום אלא חשוב כאילו אינו:

ב ולאן דווקא שנצלו או נמלחו יחד אלא אפי' אם רק פגעו יחד אח"כ חמין שהיד ס"ב או בעוד ששניהם לחים במליחתה ואפי' בכלל מנוקב אסור כולו ואין חילוק בין תוך שיעור-מליחה לאח"כ כדאיתא נמי גבי כשרה ונבלה (הגה"ה) שנמלחו יחד דלעיל דכש"כ חלב כשנעשה פעם אחת רותח מפעפע כל זמן שהוא לח. ואם החלב הוא דבר מועט מסקנא דמליחה שצריך ששים בין בצלייה בין במליחה בין בדבוק בין בנוגע:

ג והשיב מהר"ם ומיהו צריך לקלוף המקום שנוגע בחלב ואפילו בתלוש בין בצלייה בין במליחה ואפילו כשיש ששים. אונכין להעמיק בקליפת חלב בין בדבוק בין בנוגע בין בצלייה בין במליחה יותר מבאיסור דם דהיינו יותר מבלב שלם שנמלח או נצלה דבוק בעוף שהיינו ליטול מקומו שהוא כעובי אצבע ואפילו אם נתבשל כך דהא נאסר מקומו כבר במליחה דהרי ראב"ה ורא"ם ומהר"ח וכמה גדולים ס"ל שחלב בצלייה ובמליחה חמור יותר מבבישול דנשאר במקומו ואינו מפעפע אלא לכרי נטילת מקום ואע"פ שלא נהגינן כוותיהו לקולא מ"מ נחוש לדבריהם לחומרא

הגהות

א) ושמעתי לידע*) שעור של הפלג מניח לך לנקר אחר על המיעוט ולא לחמון ממנה הנכס ע"כ הגה"ה סימן ל"ז:
ב) קינלמי דהכי נהגינן לטוסר במליחה עד ס' וגם לנטל

הגהות הרימ"א

מ"ש שער יד סי' ב', נגעו יחד אח"כ חמין. צ"ל נגעו יחד בחמין.
*) שם סי' ג' בהג"ה, ושחרצה לידע וכי' על המיעוט. שיכול.
נ שם, כוותיהו לקולא וכי' ר"ל דהאי אי ליכא סי' אסור כולו משום דמפעפע ולדידהו אפי' ליכא סי' אינו

→

דבכה"ג אנו עושים באיסור מאכל בכמה מקומות חומרי דמר ודמר אפי' בדיעבד כמו בחלב אי מפעפע מחתיכה לחתיכה דלקמן וגם אסורין חלב שעל גבי הקיבה ועל גבי הדקים כר' ישמעאל דר"ע. וכן מצינו בגמרא גבי מעשר דפירות דר"ע עבד חומרי דשמאי והלל ועשר ב' מעשרות שני ועני ומחרץ ר"ע גמרי מסחפק ליה. א"כ מה"ג ממש הגיה מהר"ף בסמ"ק גבי נוטף מרטבו על החרס שצריך נטילת מקום ולא סגי לי' בקליפה אפי' היכא דאיכא סי' דשמא רוטב אינו מפעפע אלא כנגד אותו מקום בעומק אע"ג דהתם נמי אסור הכל אי ליכא סי' מטעם דשמא רוטב מפעפע בכלו ודווקא לכתחילה כ"כגון שלא נתבשל עדיין י"א או נתבשל ויש ששים בחתיכה עצמה נגד החלב ונגד נטילת מקומו אבל אי לא היה בה ששים אלא נגד חלב לבד ב' ודאי לא אסרינן ליה בדיעבד אפילו אותה חתיכה עצמה אם נתבשלה לבדה להצריכה ששים בדיעבד נגד החלב ונגד נטילת מקומו ואפילו נגד קליפתו עצמו כמו ירך שנתבשל בה גיד הנשה דלקמן דמאחר דקיי"ל כראב"ן ושאר הגדולים שחלב (הגה"ה) אף במליחה בסי' ובצלייה נוכל לומר לעשות כחומרייהו וכקוליהון. שאילה:

ד וכשאינן ששים בחתיכה שהחלב דבוק בה ונ"א אם נתבשלה אח"כ צריך ס' בתבשיל נגד כולה ולא סגי נגד החלב לבד דהא נאסרה מתחילה החתיכה כולה במליחה כמו שכתב הא"ז בשם מהרי"ח גבי ירך

נ"ל ולא צ"ל קליפה ועיין בהג"ה נמשו מהר"י מולין כמ"ש שטעם ממתי"ר שלום טעמייהו שנמלחה עם מלחה אסור הטעמייהו ולחך ס' כנגד כל הטעמייהו וענין זה נמשגמ מהר"י סי' קפ"ב:

אוסר אלא כדי נטילת מקום.
נא שם, כגון שלא נתבשל עדיין. או צריך כדי נטילה.
נב שם, או נתבשל ויש ששים בחתיכה עצמה נגד החלב ונגד נטילת מקומו אבל אי לא. וצריך לגרוס: אבל נתבשל ויש ששים בחתיכה עצמה נגד החלב אפי' אי לא וכי'.

דום או כפי שאמריו
 רבים אלו שאמריו
 שאין חזיה שאמר
 מרמז בליה שאמר
 האומר יעקב נבילה
 ואיה אומר אלא לפי
 חשבון האומר שבת
 מכל כיום אם נפלה
 לבטא לקריה אחת
 עיש בה שיש ביה
 לבטא האומר הבלוע
 שבת אין החתיכה
 בעצמה חזיה לזויה
 לפי שאמריו שבת
 איה נבלם לזכר
 סבה ואיה נבל בתוך
 היתר שבקריה מה
 שאין בו ברך הבל
 והטוב שאילו נפל דם
 ויהי' בו לחך רובם
 של היתר ואמר משה
 מיעוט היתר נעדרה
 הרוב של היתר ער
 שראו בו כולו ששים
 לבטא את הים הבל
 מותר לפי שהכל נבל
 והערב האומר בו כל
 היתר לחתיכה נאמר
 מסתם שכלה מעט
 מסתם אחר
 אומר :
 אע"פ שנובעת בהן
 משמרתו חמת ואילו
 נבלי שיתין כאחר
 נובעת זו בו בשעת
 שחר על גבי הארץ
 שחרב הבלוע איה
 יוצא החתיכה לחתיכה
 אלא ע"י רובם שאם
 אחר אומר שן אין לך
 אומר מליטה שהלילה
 אומר לליטה שהלילה
 ליה וכן לעולם ואמר
 היתר חתיכה היתר
 שבת חשבון שבת
 מאשעט לפי שאין
 חשבון של היתר מליטה
 עמו את האומר אלא
 במסוק שהאומר יוצא
 להלך בבשרו בשלילה
 כדברי ר' טוה' ורשב"י
 אמרם רב טוה' ומעט
 וקנה מלמא לכה סוף
 מיעוט הכל לעין רובם
 עור עם לענין מליטה
 וכו' : אמר הכותב

כדום או כפי שאמריו
 רבים אלו שאמריו
 שאין חזיה שאמר
 מרמז בליה שאמר
 האומר יעקב נבילה
 ואיה אומר אלא לפי
 חשבון האומר שבת
 מכל כיום אם נפלה
 לבטא לקריה אחת
 עיש בה שיש ביה
 לבטא האומר הבלוע
 שבת אין החתיכה
 בעצמה חזיה לזויה
 לפי שאמריו שבת
 איה נבלם לזכר
 סבה ואיה נבל בתוך
 היתר שבקריה מה
 שאין בו ברך הבל
 והטוב שאילו נפל דם
 ויהי' בו לחך רובם
 של היתר ואמר משה
 מיעוט היתר נעדרה
 הרוב של היתר ער
 שראו בו כולו ששים
 לבטא את הים הבל
 מותר לפי שהכל נבל
 והערב האומר בו כל
 היתר לחתיכה נאמר
 מסתם שכלה מעט
 מסתם אחר
 אומר :
 אע"פ שנובעת בהן
 משמרתו חמת ואילו
 נבלי שיתין כאחר
 נובעת זו בו בשעת
 שחר על גבי הארץ
 שחרב הבלוע איה
 יוצא החתיכה לחתיכה
 אלא ע"י רובם שאם
 אחר אומר שן אין לך
 אומר מליטה שהלילה
 אומר לליטה שהלילה
 ליה וכן לעולם ואמר
 היתר חתיכה היתר
 שבת חשבון שבת
 מאשעט לפי שאין
 חשבון של היתר מליטה
 עמו את האומר אלא
 במסוק שהאומר יוצא
 להלך בבשרו בשלילה
 כדברי ר' טוה' ורשב"י
 אמרם רב טוה' ומעט
 וקנה מלמא לכה סוף
 מיעוט הכל לעין רובם
 עור עם לענין מליטה
 וכו' : אמר הכותב

עדין

הכל בטל בששים אפילו תרומה ועולה כדתנן במסכת ערלה שאין מינו להקל כו' כל זה פירש מורי רבינו:

7 (חולין ק"ח) תנן טפת חלב שנפלה על

חתיכה של בשר אם יש נותן טעם באותה חתיכה ינער הקדירה אם יש בנותן טעם באותה קדירה למאן דאמר אפשר לסוחטו אסור וסוכרו חתיכה עצמה היא נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן פי' חתיכה שנאסרה מחמת בליעת האיסור ואחר נתן אותה החתיכה בתוך הקדירה שצריך ס' לבטל אותה חתיכה ולא סגי לבטל האיסור הנבלע הכי פירוש של משנה טפת חלב שנפלה על החתיכה של בשר ואין בה ס' באותה חתיכה של בשר לבטל את הטפה נאסרה החתיכה לפי שיש בה נתינת טעם של חלב ואם אחרי כן ניער הקדירה בכף ועל ידי כן נכנסה החתיכה בתוך הרוטב אז צריך ששים בקדירה לבטל כל החתיכה שנאסרה מהכא משמע שחלב מפעפע ככל החתיכה דאי במקצתה גרידא כי נמי ניער וכסה אמאי צריך ששים לבטל כל החתיכה הלא לא נאסרה כולה וש"מ איסור הנבלע בחתיכה אין הולך חוץ מאותה חתיכה אלא על ידי רוטב שמוליך הבליעה תוצה לה אבל ביבש לא אולא הבליעה אפילו יש חתיכה אחרת נוגעת לה ואינה אוסרת אותה דאם מתפשטת מחתיכה לחתיכה בלא על ידי רוטב כי נמי אין ס' בחתיכה למה נאסרה למה לא יסייעו לבטל הטפה גם חתיכות אחרות שנוגעות לה דאי משום שנאסרה אחת תחלה נעשית כולה נבילה ויצטרך ס' לבטל כל החתיכה אי"כ אפילו בלא ניער חתיכה וכסה ברוטב נאסרו כולן שצריך ס' לבטל החתיכה ראשונה

אבל למ"ד אפשר לסוחטו מותר ולית ליה חתיכה עצמה נעשית נבלה וכי ניער נמי בסוף אין צריך רק ס' לבטל טפה הבלועה אין להוכיח כל זה דהכי פירש נער הקדירה שנכנסה לה החתיכה ברוטב אם יש טעם של טפה באותה קדירה שאין צריך ס' לבטל החתיכה רק לבטל הטפה אבל יש להוכיח מגמרא דתניא טפת חלב שנפלה על חתיכה כיון שנתנה טעם באותה חתיכה נעשה נבלה ואוסרת את כל החתיכות כולן מפני שהן מינה דברי רבי יהודה וחכמים אומרים עד שיתן טעם ברוטב ובקופה ובחתיכו אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בשלא נער ושלא כסה ומפרש תלמודא אלימא לא נער ולא כסה כלל מבלע בלע מפלט לא פליט פירוש אותה חתיכה בלעה הטפה של חלב ולא פלטה אותה ולמה נאסרו שאר חתיכות שאצלה אלמא אין בליעה הולכת מחתיכה לחתיכה שאצלה אפי' שתיהן חמות ורותחות והן ביבש ואין זאת אוסרת חברתה אף על פי שאלו היתה הראשונה נבלה גמורה אוסרת אותה שאצלה כדאמרין (ע"י) פרק כיצד צולין חם לתוך חם דברי הכל אסור השתא שלא נאסרה אלא מחמת בליעת איסור ואותה בליעה אינה הולכת חוץ לה אלא ע"י רוטב שנער וכסה לא תאסור חברתה החתיכה אחרת שאצלה כיון שהאיסור עצמו אינו הולך שם כך פירש מו' רבינו יצחק בר רבי שמואל:

נב השתא אתי שפיר דאף על גב דחתיכת היתר שנאסר' מחמת איסור פורתא ולא היה בחתיכה ס' לבטל אם נתחב' אותה חתיכה ברוטב של היתר צריך ס' לבטל החתיכה ולא סגי בס' לבטל איסור

הנבלע בה דחתיכה עצמה נעשית נבלה ואף על פי כן כי מלחו בשר היתר דהמלח אסור משום שבלוע מדם הנפלט (חולין ק"ח) כדאמר שמואל אין הבשר יוצא מידי דמו אלא אם כן מולחו יפה ומודיחו יפה יפה אמאי אין אותו מלח כמו חתיכת איסור ויאסור הבשר והלא נותן טעם בבשר אלא מכיון שהדם האוסר את המלח אינו נבלע בבשר לפי שדם אין מפעפע אין הבשר אסור דאין לו כח במלח לאסור במקום שדבר האוסרו אין יכול ללכת ולהתפשט וכן כל מקום שהצריכו חכמים קליפה ולא יותר מחמת כי אין האיסור מפעפע למה אין אותה קליפה נעשית נבלה ותאסר עור קליפה סמוך לה ואותה קליפה שניה תאסור עוד אחרת וכן לעולם וגם פעמים שבקליפי' יש שומן ואותו שומן הוא מפעפע ותאסור הרבה אלא כיון שאיסור עצמו אינו הולך יותר אין הקליפה אוסרת ולא יהיה טפל חמור מן העיקר וגם פעמים שנותנין בגיגית הרבה בשר למלוח ונותנין עצים ואבנים בשולי הגיגית להפסיק בין הבשר והדם והציר הנוטף מן הבשר ופעמים לאחר זמן כשמסירים הבשר מן הגיגית מוצאים מקצת חתיכת בשר בתוך הציר והדם שנטף אותו מקצת פשיטא שהוא אסור ואפילו לית ביה פילי ולא סגי בקליפה דמה שהיה בציר חשיב כמו כבוש ואמרי' כבוש הרי הוא כמבושל וכן הוא מנהג לחתוך מה ששורה בציר ועוד מעט שיעור קליפה ומתירין כל המותר. ויש תימה הלא הדם הולך למעלה כמו חלב המפעפע בכל החתיכה ואותה חתיכה עצמה נוגעת למעלה באחרות. והכל אסור וצריך לומר שדם שבלוע אין מפעפע למעלה (שם ק"ב) והא דאמרין דגים ועופות שמלחן זה עם זה אסורים שאני

דגים ועופות דרכיכי ומכל מקום יש לחוש כי פעמים באותו מקצת בשר שבתוך הציר יש שמנונית והוא בלוע מדם ונהי דהדם אין הולך למעלה השמנונית מיהא שנאסר נעשה נבלה ומפעפע למעלה כמו חלב דאמרי' גדי שצלאו בחלבו אסור למיכל אפילו מריש אוניה משום דחלבו מפעפע ומסתמא הוא הדין שמנונית ולמה לא תאסור כל החתיכה ואפילו מה (שבתוך) [שתוך] הציר ואותה חתיכה תאסור האחרות אלא כיון שהדם הבלוע בשמנונית אין מפעפע אין השמנונית אוסר אף על פי שמפעפע למעלה כיון שהדם האוסרו אין הולך שם אבל אין לומר אע"פ שהחלב מפעפע וכן שומן היינו לצדדין או למטה אבל למעלה אין מתפשט והולך שהרי כי פליגי רב ושמואל פרק כיצד צולין בהם לתוך צונן אי עילאה גבר או תתאה גבר היכא דהוי תם לתוך חם מודו דהכל אסור בין תחתון בין עליון:

ואולם לפירוש הרב רבינו אפרים האומר כי אין אומר חתיכה עצמה נעשית נבלה אלא דווקא בבשר בחלב לא יקשה כלום מה טעם אין קליפה ראשונה אוסרת עוד סמוך לה והמלח הבלוע מדם למה אין אסור הבשר ושמנונית שבציר למה אין אסור שהרי לא נעשית נבלה רק הדם הבלוע והוא אין מפעפע ואדרבא אי הוה מפעפע הוה מחבטל בס' והשמנונית או המלח הנאסר אינו נעשה נבלה אפילו תוך רוטב להצריך ששים רק דם הבלוע אמנם אין לסמוך על דבריו ולהקל אלא יש להחמיר ככל רבותינו הקדמונים שתופשים כן שחתיכה עצמה נעשית נבלה אפילו בשאר איסורין ואוסרת כל החתיכות כולן

(א) אמנם רצונו צורך עסק בסיסם שמתקיים כולם כפי נכונ וזאת כך יתקון מוס לענין על כפולים כדי לנכס כדן כקב כי משום שכן השמחה נעלמה אף לאסור (דל) בלתי משום דליכי אסורם כפולים רמי כי עסק מסתין כי לנקל מסתק (השמה) [כנס קמנס כפי מיד כל כפולים שסניטוסים דמסא כשמתקיים כרוחמן סיסם כפולים האסורם בעולו סירוס ונאסור כפולים מעללם דמד סנס עסוי סניס מוליכין כפולים לכל כפולים סוי מולן מסויסות ואחרי הוציא שאר בריצים בבא "ואוסרין" לבטל וסמסא לרסוסו און עמר כפולים (כי סירס ומירו ספולין; סס מנס מוס דלליכי מסויסוס לבנל ומאמר עמי להלוחות סא קיימיל דלון איסור כנולס אוסר כיס סיי מוס סמלסן אוסרין מוסא נס סמסריום ורומסו כסכין כיצס [נ] מחון דלוי או (מס) אמנס רבינו ברוך פסק במדית (סי) שטנטיס אחיכ ארסוס ענמס כפולים כי סוי כנולס וביד ססי קיס לא (סי) סמסא מוסרין כדן (כסי נסו כי עמס מסיקין כסב לסקל מסמק השמחה מוסליי זיל שר"ג) כדפרישית דעיר ביון שיש רוב דמס כנחתי מסרליי כמל סנסו מלו כסי המועמיס במלייס בהם ווי משום דבעני האסורים בכלל השאר אין בכך כלום: דכל דבר שאין אסור מהמת עצמו אלא מהמת שבלע איסור אינו אסור דבר אחר בנטיעה אעפ"י ששניהם חמין אייב ששניהם יהו (ג) ישן במים ורוחצין שאו המים מוליכין האיסור בשאר התיבות והדייט קליפה שנומרה אין אוסרת קליפה לפי שנס כבשר של סוחר נמסא איסור גמור ואיך אפי לא יקר ממחיס להחיסך וזכר עני כבשר אסורי

ואסור. וירלס להנן קלח דודלו כביח כל זמן שסוה מעורב עוקרי סורסו ונפו של אוסור אפי כבשר בלח סחלב כמו ללח גנדיס שמתן שסופ סמסון מעורב כפולס של אמר אסור להסכסח ככל כפוליס אפי כדלוס לו שאלן מוס סמסן גו. אכל סס נחמך מן כפוליס סולן זכר סמסן מוסר אוסר על כסי קוס לכו לרנכס סולן מהחיסך או קס עמס כשר למוד בלח סוס מלנז אפיכ סיי חונב וסיל כולו כז אלוסו זיל וממר לו נחמך מן כבשר סוס מחיסך קמנס עמון כו סוס עמס מלנז דכוי סריח כססו

כסונות ועמרת שלמה

[א] ואחריכ אולס עמר בולס כנף וסולן אסורות ריב דיל וכולס אסוריס: אפיס ססכף נאסורס ממחה כפוליס זאך [רינ] אוסר כיצס בלח רובס עמר כפוליס [א] רויס סיס להלך סין קסירס עמון כס עמס ממלסס עמולס אפי בלח רובס כמשיי לעול (סי ליי סייק סי) וכן לקמן סי זכ ריס כנס סמיק כמס רי יחמך מוזירול איו סיס כשיתמוכ סכף אחיכ כקדירס ונאוסו עמס און כקדירס לבטל סכף אס כן נאסור כל כפוליס מחס עמון אט וירטוס אחס [כפולס] סיסס כקדירס כפולס סלח סיס כו סמסס וקיל אכל הולמן מל כשפירס איו ממעס כיכ ריל. (גי) דיל אכל למון כספירס איו ממעס מן קך ריל.

[ב] ישנן כמיס רוחמן. סי ככלו לרשון לאסוקי סס ססוה כקפירס ססוה כיס איו מלויס ומכוליס כאיסור סנכוכו לרדר אמר כל זמן סנכוכו אסוריס ממנס עמלמ אכל אס אסוריס ממחה עמלמ אז כיו אסוריס כנעמס אף בלח רובס אף אמר ככלו כיס כיי ססיכיל דול שייך כלי עמי אלו כמיס ודונב וכל דבר כולל כמסרבי סוד כסחמ וקקירס מוסרס אכל לא כמחוסכ כשר אז דו וכל דבר ססוה גוס רכל זמן ססיכיי סומד כמחמוסו וממלס ומכוליס ספיר. ומסיס נרלס דרוחן ומורו גיכ אמר כמחמור (דיל עממסרוב) מקקירס לחון כקפירס כיו ססיכיי חמין כן ככלו לרשון. וימי כעניו גימ עמס סכף כיי מוסר וסוקמן סוה כולס און כו ממנס סמללמ לז יד כולס סמורס למון סולן. מן מלכ או איכנל נאסור סמללמ מוסס כביח ונס נאסר

שערי בינה

[א] מה שהקשוה רמיל דיס וכולס אסורות סאך ויכל סכף לאסור כל כפוליס ססכף לא נאסר דן ולען

כססוה דכולסו זימי. מיג ארברו ריב כנס ריי רכו ית למסוך דרלויסו כדורס. אמיר וככנס אפריי סי כסיב כי דרלבייס מלינז ארברו כדור דכ שומן לא איסור כנולס כקפירס מולס כמחיסה חמס כמחוסכ כו מימ סממחי מסרירס וזיו ממלוקן (סי) נכוכ כמיס כפוליס קלי שיל] דודלו יככלו כעניו עמס כנולס כס אפי בלח רובס אכל מחיסך סוס כס עמס כנולס איו שילס. דק אוסו עמס ולא עמס כנולס אפיכ סיי רובס וזפי: דכסיכ פסיכיי סמכר כמון איו רולס להלך סוי (מור) דרלביייס מלינז אפריי) וכן ממעס קלס לקמן סוי ריב כססוה דמחי קדירות מוח עמון זכיו דמחירו כנודרס פסיכיי (כנס קמנס דמחירו כמדרסי סי כפוליס דרברו וינס כפוליס ילס סי) סילן עממס כדור כדלויסא סמס, מיג כמכיר לריכין להלך (ג) דלליכי מקמס לריב כנס ריי כסוה דרביס עמלו כקפירס ולען סמחה כנכין למר סיפוסה דפירסי דסכסין כקונת. מימ כממחיר ככיו ססיב כי כרנס ית לרדקן כנכנסה סולו מכרליי זיל.

מבוא שערים על הנהרות

(ג) כותוך רליי או ממעס כפוליס כו מלחימ מו ססקסס ואמר מסיכין מרדקן מכרליי זיל למר כן דמחון דריי או ממעס כפוליס דלסי ובי כביח מלריון כי סלו ככרס וסול לא סמכר כמר כמל כדכוי רכיו כדור כלל ויכין דמחין ככסרס און רלוי לככוסו ולרסוס כביח כדורן דרון לשאר ליכירין ממעס כפירי כיד לא כנח כן וגס חונמס סול למר כן איכ סאך מלס מכרליי זיל כדכוי רכיו כדור כפוליס מוחן יח דלמל נס רכיו כדור סובר כדסח עור יד ולא סמסו מוחן יח וסוד מוס אז עמורג אמר כן מימ ארברס ריב כנס ריי ית למסוך כו רי זכ מי סול ומלן דכר ממיס וכלל לא סמכר ריי כנכין אז כדכוי רכיו כדור כלל לא כנח ולא עס ככסו סי ימי סכר כורף דכרין, ולפי אמר עמון מקוס לקסיי או סמס כדכוי מכרליי זיל כולו לא קלי אמלמס דריב דלסל (מכמכרירס) אכל סול קלי אמלמס אררירס דרברו כדור וסול מסיכ עס כפפיר סוי ריב כנס ריי כר עמולל וסמכריו מילוו כדורן כסיב זיל מלס כפוליס מלכ עמולל כיון כממס

(ד) דאליכ מקסי לריב כנס ריי כסוה דרביס עמלו כקפירס כו כנכין סול דכוי רכיו עמלו כקפירס אמרין ככסיב ורביע מילוו לקמן כדור ככר ודננס סי כי דמוסר לאכול ככחה עמס כס מלכ לפי ססוה ריב כר ימי כו ונדי לען סממכו ככסין כל ככר דמריין נמי ככסיב ומילוו רכיו לקמן דיי כמול סי סיל דלסור לאכול ככחה דלכז מורסי דלען

כסונות ועמרת שלמה

דוחקא דסינע סכל אסור אס לון עס סמסס עור סכסין מיל אלתס דפדמס זכ לחס כולון דלח כני אלו קליס. וליחס מלמר סכוכמחי מלל כנולולס סככמחי ככפירי (איס כסיס פסיכיי סי מוס מכירס וזיו גיכ סוכורס כסימס רכיו יחמך מליכיריס) דמיל דכקפירס סיכס דיסח כס וימס אוסרה דכר חס בלח רובס ימלמר עמון כס מליסס ממעס מלינל ליי מו למימר כיו קפירס או כף מליסס גכר או החלס גכר כיס כיי מיי אוליס סמכין לויסו חס וקר ממכירי ככלו עמון עכוכו כן איכ מוס סלללו מלמלס וכולס איכ כיו ססוה חס ססיכיי אוסרות כס נאסרה (לעף סאיסור ככלו ימיס) מכלי סיכס דליכל ססיס לפי חס דקיימיל דמוס סללו וסל כפוליס סכל כס. גס דכר סריח קי ימינסי וביס דמס זיל כיו סכין דלסור מוסס דוחקא דכסינח סיפוק ליי דליס כלן חס למך עון למר חמלס גכר דסל סכס סמכר חס לממס מן סכסין וסננס ככל כפיר. גס לעמיס סכף יאסורס כל כפוליס כולו לא אמרין דחמלס גכר דליכ לא יאסור כל אלו כדו קליסכ אפי קליסח סילסו סוי מססקס כיו

שערי בינה

דלון איסור בולס כו, והסיל לא נחמל ליי להנך כן ומילוק מילוק אמר דסכף עמון לו פוליס עמול אוסר אף כלי רובס דייק.

[ב] הווא למון סמכריו ריב כסיב כמממחה דמפח מלכ. דע עמקור כדכירס דמכריו סול עמלו אמר דמסיסיה לקחסי. וכמכין סי כיס סיק ד' חמלל כמכס סאך. דכוי כדור ככיר רליי לרברו סמכריוסו ככולין כממכר ריב יחמך דכר ריי כו ומפירס ססיס אילימל לא ימיר ולא כיסס כלל כנולס כל

לירק על תרב אריות (תוספתא ר"ל)

מפני שהן מינה, והואיל והחתיכה שנאסרה חשיבא כבשר האסור מחמת עצמו, ממילא דינה כמין במינו עם שאר בשר. ומעין זה פי' גם הרמב"ן שם.

והנה יעויין בש"ך (סי' קה ס"ק יז) שהביא דעת הרשב"א בתוה"ב הקצר (כ"ד ש"א, ז) דחתיכת בשר הבלועה מתלב אינה אוסרת חברתה בניגועה [וכ"כ הרשב"א בחידושי לחולין (קת). בשם התוס'], והואיל ואין בליעת איסור יוצאה מחתיכה לחתיכה בלי רוטב, ממילא גם טיפת החלב אינה יוצאת מחתיכת הבשר בלי רוטב. אבל הרא"ה שם והר"ן בסו"פ כל הבשר סוברים שחתיכת בב"ח אוסרת חברתה אפי' כנגיעה בעלמא, דמאתר שנאסרה חתיכת הבשר מטיפת החלב הרי היא אוסרת חתיכה אחרת גם אם ברור שרק טעם הבשר יתערב בחתיכה האחרת. ומדברי הרמב"ם בהל' מאכ"א (פ"ט ה"ט) משמע שגם הוא סובר כדעת הרא"ה והר"ן דאף אם אפשר להפריד הבשר והחלב זה מזה, מ"מ שניהם אסורים. וכך הבין גם הגר"ח ז"ל בחידושי על הרמב"ם שם.

ובפשוטו היה נראה לומר שנחלקו הראשונים בגדר דין חני' בבב"ח. שהרשב"א סובר דכשנחערבו בשר וחלב זה בזה, לא נעשה כל א' בפנ"ע כחפצא של איסור, אלא הרי כל א' נידון כאיסור בלוע, והיינו כדברי המותר שיש בו בליעת איסור. ולפיכך אין הבשר והחלב אוסרים היתר אחר אלא כשהם מעורבים זבי"ז, משא"כ אם נפרדו זמ"ז. מאידך, הרא"ה והר"ן והרמב"ם ורוב ראשונים סוברים דע"ז שנחערבו הבשר והחלב ביחד, הרי נעשו כגופו של איסור, ואף כל א' בפנ"ע נחשב כאיסור מחמת עצמו. ומה"ט אף אם יתפרדו זה מזה לגמרי, עדיין ישארו באיסורם. ומעין זה ביאר הגר"ח ז"ל בחידושי על הרמב"ם שם.

ונראה להוסיף שעיקר מח' הראשונים אי אמרינן חני' לגבי בב"ח מדרבנן תלויה בגדר דין בב"ח מדרבנן, והיינו אי אמרינן דבב"ח מדרבנן חשיב כאיסור מחמת עצמו או כאיסור בלוע. דלדעת הרמב"ם והמתבר לא אמרינן חתיכה נעשית נבילה בבב"ח מדרבנן מפני שלא נאסר הבשר בתורת בשר איסור אלא בתורת בשר שיש בו בליעת חלב. כלומר, דבבב"ח מדרבנן לא חל שם "בשר בחלב" (בב"ית) על החפצא, אלא עיקר האיסור הוא שלא לאכול "בשר וחלב" (בוא"ו), והיינו בשר שיש בו בליעת חלב. ואילו הרמ"א סובר שאף בבב"ח מדרבנן נאסר הבשר בתורת בשר איסור ודינו כאיסור מחמת עצמו, ומש"ה אמרינן דחתיכה נעשית נבילה, וכדי לבטלו צריך ס' כנגד כל החתיכה.⁹

9 אלא דקצח צ"ע בזה, שהרי מקור דברי הרמ"א הוא מהרשב"א, ודעת הרשב"א היא דאפשר להפרידו בבב"ח מותר, ומוה מוכח דס"ל דאף בב"ח מה"ת אינו אלא איסור בלוע. וא"כ היאך סובר הוא דאמרינן חני' בבב"ח מדרבנן, הרי אם בב"ח מה"ת אינו אלא איסור בלוע, כ"ש הוא דבב"ח מדרבנן

ועפ"י יש. לבאר גם מה שכתב הרמב"ם לענין איסורי הנאה ובישול בבב"ח מדרבנן. שהרמב"ם אויל לשיטתו דס"ל דבב"ח מדרבנן לא חשיב כחפצא דאיסורא דבב"ח, אלא הוי רק איסור גברא, ומש"ה לא נאסר אלא באכילה ולא בהנאה ובבישול. והוי דומיא דחמץ בשעה תמישית שג"כ אינו אסור אלא באכילה ולא בהנאה, ולכאורה הטעם גם בזה הוא מפני שלא עשאוהו חכמים כחפצא דאיסורא אלא אסרוהו באיסור גברא בלבד.¹⁰ וה"ה נמי י"ל לגבי בב"ח מדרבנן, דלא חשיב כאיסור מחמת עצמו אלא כאיסור בלוע, והיינו שנאסרה חתיכת הבשר מחמת בליעת החלב שבה.¹¹ ובודעת מהרש"ל דאף בב"ח מדרבנן נאסר בהנאה ובבישול י"ל דס"ל דגם בב"ח מדרבנן אסור

אינו אלא איסור בלוע. ועוד, דמה גופא דס"ל להרשב"א דבב"ח מה"ת אינו אלא איסור בלוע, הרי מוכח שהבין דשפיר שייך לומר חני' אף באיסור בלוע, דהא כו"ע מודו דאמרינן חני' בבב"ח מה"ת. והנראה לומר ביישוב הדבר, דאף הרשב"א מודה דכל זמן שהבשר והחלב מעורבים זה בזה, כל א' נחשב כאיסור מחמת עצמו ולא רק כאיסור בלוע. והכי מוכח מהא דמבואר בע"ז (עד) דחתיכת בב"ח הראויה להתכבד אינה בטילה אפי' באלף. והוי דין חר"ל נאמר רק בחתיכה האסורה מחמת עצמה. אלא ע"כ צ"ל דכו"ע מודו דחתיכת בב"ח אסורה מחמת עצמה, רק סובר הרשב"א דבב"ח דינו כאיסור בלוע לגבי זה שלאחר שנפרדו הבשר והחלב זמ"ז לגמרי, שוב חוזרים להיותם. ועיין בש"ך (סי' קה ס"ק יז) שכך כתב מהר"א להדיא בכיאר דעת הרשב"א.

ומעתה ניחא מה שהעלה הרשב"א דאמרינן חני' אף בבב"ח מדרבנן, דס"ל להרשב"א שחכמים חיקנו בב"ח מדרבנן כעין בב"ח מה"ת, דשניהם הם כאיסור בלוע לענין זה דאפשר להפרידו מותר, אבל מאידך כל זמן שהבשר והחלב מעורבים זבי"ז, הרי הם נחשבים כגופו של איסור, ומה"ט אמרינן בהו חני'.

ואגב אורחא, העיוני התלמידים דלכאורה דברי הרשב"א בתוה"ב הקצר שם סותרים וא"ז. שהרי בתחילה כתב שם (כ"ד ש"א, ה:) ד"ל טיפת חלב שנפלה על חתיכה של בשר, אם יש באותה טיפה ליתן טעם באותה חתיכה, ח"ה כל אותה החתיכה כחתיכת נבילה, עד שאפילו היה באפשר לסתוט החלב שבה ולהוציאו כלו, אפילו כן אסור, לפי שאין כאן איסור מעורב לתוך היתר, אלא כל אחד ואחד דבר בפני עצמו. והעורבתו אוסרתו, וחזר הכל כגוף א' של איסור והרי זה כבשר בחלב וחלב בכשר. ומה מוכח דס"ל להרשב"א דבב"ח הוי איסור מחמת עצמו, ואפשר להפרידו אסור. ומאידך, העלה הרשב"א שם (ו-ז.) שאין טיפת חלב הבלועה בחתיכת בשר יוצאת מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, ד"אפילו שעשאוהו כחתיכת נבילה כמו שביארנו, לא עשאוהו כנבילה עצמה לדבר זה. הרי דס"ל איפכא, דאין בב"ח נחשב כאיסור מחמת עצמו אלא כאיסור בלוע. וצ"ע בכיאר כותנתו.¹⁰

10 וכך דייק הגר"ח מלשון הרמב"ם בהל' חמץ ומצה (פ"א ה"ט).
11 וכן כתב הש"ך להדיא (סי' פז ס"ק ל) דבב"ח הנאסר ע"י מליחה וכבישה שאינו אלא מדרבנן (כמבואר בשו"ע סי' צא ס"ז) לא חשיב כגופו של איסור. ועיין עוד מזה בחו"ד (סי' צב סוף ס"ק ז).

מחברת הרב
שיעורי הרב
לד

שיעורי הרב

תחבוב לתוך הקדירה האחרונה כשעדיין היא בת יומא משעה שנבלע בה חלב מתחילה.¹⁰³

סימן סט

דין שתי קדירות הנוגעות זו בזו

כתב הרמ"א (סי' צב ס"ח) דשתי קדירות הנוגעות זו בזו אין אוסרין זו את זו. וביאר הגר"א (ס"ק מא) דהוא עפ"י הך כללא דאין הבלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, כמבואר בשו"ע (סי' קה ס"ו). אולם עיי"ש ברמ"א שכתב דכל זה לא מיירי אלא בב' חתיכות, אבל כלי שבלע איסור שפיר אוסר היתר שנוגע בו אפי' באיסור שאינו שמן. ומשמע דס"ל להרמ"א דלגבי כלים שפיר אמרינן שהבלוע יוצא אף בלא רוטב. ואולי אפשר לחלק דשאני התם דמיירי בכלי ואוכל הנוגעים זה בזה, אבל לעולם מודה הרמ"א דמה שבלוע בכלי אינו יוצא לכלי אחר בלא רוטב.

ועוד יש לפרש דמאי דשתי קדירות אין אוסרין זו את זו בנגיעה אין זה מחמת הך כללא דאין הבלוע יוצא מחתיכה לחתיכה בלא רוטב, אלא הלכה בפנ"ע היא שאין כלי בולע מכלי. ונפק"מ, דאפי' דבר שמן הנבלע בכלי אינו יוצא לכלי אחר בלא רוטב, אע"ג דלגבי ב' חתיכות הנוגעות זו בזו אמרינן שבליעת דבר שמן שפיר יוצאת מחתיכה לחתיכה גם בלא רוטב.¹⁰⁴

וכל זה הוא לענין אם כלי אוסר כלי בלא רוטב. אבל ע"י רוטב ודאי בולע כלי א' מהשני אם הם נוגעים זב"ו. אך יש לרדן גם בזה, האם פירוש הדבר הוא שהכלים בולעים זמ"ז באמצעות המים או דילמא הרוטב בולע מהכלי והכלי השני בולע מהרוטב. ונפק"מ לענין אם זה חשיב כנ"ט בר נ"ט ומותר בכב"ח או לא.¹⁰⁵

103 ועיין בחו"ד שם (ס"ק ו) שפ"י מעין סברת רבנו, דהואיל ופסק הרמ"א כהתרוה"ד דליצ' אלא פעם א' ששים, הרי מוכח דס"ל שהחלב והבשר שכבף לא נעשו נבילה. וא"כ הדין עם הכ"ח דלא משערינן מעל"ע משעה שתחבוב את הכף לתוך קדירה של בשר אלא משעה שבישלו בה חלב מתחילה.

104 וצ"ח הר"צ שכטר שליט"א שאמנם כך העלה הפמ"ג (סי' קה שפ"ד ס"ק כב) דאין כלי אוסר כלי אף אם הא' בלוע מדבר שמן. ולדבריו ע"כ צ"ל כסברת רבנו דהלכה בפנ"ע היא שאין כלי אוסר כלי.

105 וכבר נחלקו בזה הראשונים לענין קערות של בשר שהודחו במחבת של חלב. התוס' בחולין (ק"ב. ד"ה הלכתא) העלו שאם שניהם בני יומן יש לאסור, דהואיל והקערות נוגעות במחבת ונפלט טעם מזה לזה הוי טעם שני באיסור. אבל הרמב"ן והרא"ש שם כתבו דחשיב כנ"ט בר נ"ט מפני שגם המים

עניני בשר בחלב

סימן ע בישול בקדירה שאינה בת יומא

א.

כתב השו"ע (סי' צג ס"א) "קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב, ואם בישל בה בתוך מעל"ע אסור בנותן טעם, אבל אם שהה מעל"ע קודם שבישל בה הוי ליה נותן טעם לפגם ומותר התבשיל, אבל הקדירה אסורה לבשל בה לא בשר ולא חלב". והוסיף הרמ"א "אבל שאר דברים מותר". וביאר הגר"א (שם ס"ק ה) שמותר לבשל בו שאר דברים מפני שאין הקדירה בלועה מאיסור בב"ח הואיל וטעם בשר שבה כבר נפגם. והוסיף עוד דמה שאסור לבשל בה חלב (אע"ג דטעם בשר שבה הוא פגום) "עיין בתוס' סוף ע"ז וכו', וכן כאן חלב אסור דתחילת בליעת הבשר היה לשבת, אבל שאר דברים [מותר] דתחילת בילוע בב"ח היה לפגם".

והנראה לומר בביאור דבריו, דהנה איתא בסוף ע"ז (ע"ה): "אמר רב חייה בריה דרב הונא לא אסרה תורה אלא קדירה בת יומא דלאו נטל"פ הוא". ופריך "מכאן ואילך לישתרי", ומשני "גזירה קדירה שאינה בת יומא משום קדירה בת יומא". ובפשוטו היה נראה לפרש דכוונת התרצן היא דנטל"פ אסור לכתחילה ומותר בדיעבד, ומה"ט אסור לבשל בקדירה שאינה ב"י אע"פ שמה שנתבשל בה לא נאסר. אך א"כ קשה לחלק בנידון דידן בין חלב לשאר דברים, שהרי אם נטל"פ אסור לכתחילה מסתבר שיש לאסור אף בישול שאר דברים בקדירה שבישלו בה בשר ואח"כ חלב.

ועיי"ש בתוס' (ד"ה מכאן) שפ"י באופן אחר, דמה שחילק התרצן בין קדירה שאינה ב"י לבין המאכל שנתבשל בה אין זה משום דס"ל דנטל"פ אסור לכתחילה ומותר בדיעבד, אלא "לפי שהקדירה היה בה איסור גמור תחילה, אבל המאכל לא נבלע בו איסור מעולם". כלומר שתחילת בליעת האיסור בקדירה היתה לשבת, וממילא אסור לבשל בה אפי' לאחר שכבר נפגם טעמו, אבל המאכל לא בלע טעם משובח בתחילה, ומש"ה לא נאסר.¹⁰⁶

נחשבים כאמצעי, וממילא הכל מותר. ולענין הלכה נחלקו בזה המחבר והרמ"א (סי' צה ס"ג). ועיין עוד מזה בשיעורי רבנו לקמן (סי' עג).

106 הוי מבואר שיש להסתפק אם האיסור לבשל בכלי שאב"י הוא משום דחשיב ככתחילה או משום דאסור להשתמש בכלי שתחילת בליעתו היתה לשבת. ונראה שעיקר ספק זה תלוי בב' גירסאות בגמ' ע"ז שם. דבספורים שלנו איתא דקפריך "מכאן ואילך לישתרי", ומשני "גזירה קדירה שאב"י משום

